

FÖRENINGEN ELIAS FRIES' ÄTTLINGAR

SKRIFTSERIE 4

OSKAR ROBERT FRIES 1840-1908

Minnen och släktanekdoter

upptecknade

av

Ina Almén

Ina Alméns släktanteckningar har med moderniserad stavning och några smärre förkortningar och tillägg återgetts oförändrade. Vissa kompletterande uppgifter ur Tore Alméns anteckningar har infogats i texten utan att detta i varje särskilt fall angivits.

OSKAR ROBERT FRIES 1840-1908

Oskar Robert Fries, mina morföräldrars 5te barn, föddes 5/4 1840 i Upsala. Namnet Robert erhöill han efter dåvarande landshövdingen över Upsala län Robert von Kraemer. Faddrar vid dopet voro professorerna L.G. Rabenius, S. Grubbe och J.H. Schröder, rektorskorna Annerstedt och Boive samt demoiselle Svedelius, kusin till och länge förlovad med professor V.E. Svedelius.

Från Frieserungdomens glada barndomsliv kvarlever ännu många historier, varvid morbror Robert ar föremål för de flesta. Här anföres ett par exempel på de historier jag oftast hört omtalas.

En kväll hade Lotta (om henne se nr 1 i skriftserien) lyckats infånga barnskaran i och för fottvagning. Försiktigtvis reglade hon in dem och gick att hämta vatten. Under mellantiden hoppade Robert ut genom fönstret, men han hamnade därvid rätt i en nedanstående tjärpyts. Där fastnade han totalt och måste använda sin stora förmåga att skrika. Hjälp skyndade till men han kunde icke lösgöras ur tjäran, förrän stövlarna skurits sönder. Jag tyckte som barn att det var mest skada på stövlarna; att barnen icke fingo tvätta fötterna, tyckte jag gjorde mindre.

En gång hade morbror Robert gjort en "bakugn" åt småsysterna i en av källargluggarna i det stora trähuset vid Järnbrogatan (Sysslomansgatan), i vilket familjen bodde. Mor och moster Linnea stodo beundrande bredvid och njöto av att det brann riktigt i deras nya bak-

ugn. Så kom en "tante" gående över gården och systrarna förklarade förtjusta för henne hur fint och bra Robert hade gjort. Själv kände han sig dock något skuldmedveten. Han ställde sig framför gluggen för att dölja mästerverket och försökte intensivt sparka upp sand i hålet för att släcka elden. Tanten slog alarm, elden släcktes och huset brann icke upp.

Före en examen hade mor yttrat stora farhågor för ett visst ämne. Robert lovade hjälpa henne, hur sade han icke. Examen började, den farliga timmen kom. Då anlände den hjälpande brodern, satte sig som av en händelse på ett bord med en vattenkaraff på, stälpte i kull bordet, slog ned vattenkaraffen och fick vattnet att forsa över golvet. Någon fortsatt examen i det ämnet medhanns icke, men Robert viskade till mor: "Jag hade ju lovat att hjälpa dig".

Som student hade morbror Robert en god vän, Per Wilhelm Afzelius, som sedan, så vitt jag vet, alldeles förföll. Han var son till arkiatern Per von Afzelius. Jag påminner mig dennes maka, "Gamla Tante Afzelius" och var t.o.m. en gång på bjudning hos henne, och dock var hennes make född 1760. Då denne Per Wilhelm skulle begravas på Upsala kyrkogård i faderns grav, minns jag att det omtalades att faderns adelsköld då krossades, emedan Per Wilhelm varit enda barnet. Skillnaden mellan faderns och sonens liv gjorde ett starkt intryck på mig.

Ovannämnde Per Wilhelm och morbror Robert hade en gemensam vän son hette Pleniér och som var mäktig dum och alltid utsatt för deras drift. Morbror inbillade en gång Pleniér att Per Wilhelm hade en tam sill, som simmande i rännstenarna alltid följde honom. Då Pleniér en gång uttryckte tvivel om sillens existens, emedan det icke lyckats honom att få syn på den, förklarade morbror att sillen var mycket skygg. Så snart han såg någon främmande "dök" han ner till botten av rännstenen. När den främmande sedan avlägsnade sig visslade Afzelius, och sillen simmade åter upp till ytan. Historien tyckes mig också kunna tjäna som illustration på den tidens renhållning och dränering i Upsala.

En annan gång inbillade de Pleniér att Per Wilhelm hade en vacker syster - i själva verket var han ju enda barnet - och att denna syster sett Pleniér och blivit kär i honom. En livlig brevväxling började mellan de unga tu; brev och svar lades vid obeliskan i Odinslund. Brevskrivningen från den obefintligas sida sköttes av morbror och Per Wilhelm så fint att de unga tu förlovade sig. Förlovningen varade ganska länge men hölls naturligtvis hemlig. Slutligen började dock Pleniérs lycka något grumlas. Han kom till morbror med sina bekymmer och klagade: "Folk säger att Afzelius inte har någon syster!" Morbror svarade: "Har han inte? Ja, det kan ju vara möjligt. Han har så många kusiner och släktingar att det är svårt att hålla riktigt reda på dem alla".

Som ett bidrag till en karakteristik av den unge Robert återges här en strof ur Carl Rogbergs om familjemedlemmarna 1856:

"Otto, Robert glada gossar
eld i blick och kind som blossar
vandra över berg och slätter
dagen om sin muntra stråt,
sköta boken med all måtta,
kivas dagligen med Lotta,
slita byxor och stövletter
så att det är fröjd däråt."

Efter att ha genomgått Upsala katedralskola blev Robert 1858 student, avlade med.-fil.-examen 1859 och tjänstgjorde som amanuens vid universitetets farmakologiska samlingar 1862-63. Han bodde då någon termin i Kemikum (troligen hos oss), men hela den övriga studietiden var han bosatt i morfars hem. Han avlade med.kand.examen 1863, med.lic.-ex. 1867 och disputerade samma år för med.dr.-graden på avhandlingen "Om svampbildningar på människans hud och därpå förorsakade sjukdomar". "Svampen" var således även denna gång - om än i annan betydelse - ämne för en doktorsavhandling av en av morfars söker.

Tore Almén återger i sina anteckningar en anekdot om Robert från dessa studieår, då han tidtals vistades i Stockholm. Enligt en tidningsnotis skulle det ha varit Robert som den historiska dag då representationsreformens öde avgjordes på Riddarhuset (7 dec. 1865) rusade ut på Riddarhustorget och först delgav den där samlade mängden resultatet av omröstningen samt höjde ett kraftigt leve för Sveriges ridderskap och adel.

Av morbror Robert har jag ända från min tidigaste barndom - slutet av 1860-talet - många glada minnen. Då vi som små barn kommo ner till morfars - vilket skedde ofta - skulle vi naturligtvis alltid in och hälsa på morbror och hans "Per Larsson", ett skelett som stod i morbrors rum. Denne "Per Larsson" hade våra stora sympatier. Vi visste att han varit morbrors patient och då han varit så fattig, att han aldrig kunnat ge morbror något, hade han i stället testamenterat honom sitt skelett. Vi skulle alltid klappa honom - men nådde just icke högre upp än till knäskålen - för att han givit morbror det enda han ägde. Att någon kunde vara rädd för ett benrangel det förstods vi aldrig.

En gång, då morbror väl hade mera brått med tentamensläsning än vanligt, fann han mig trots sin välvilja besvärlig. Han frågade mig om jag kunde konsten att stå på inget ben. Jag nekade, och han förklarade att då borde jag lära mig det. Jag behövde blott ställa mig mellan två stolar, stöda mig med en hand på varje och så ta bort ett finger och en tå i sänder. Jag gick genast ut i salen och började öva mig, men sedan jag hållit på någon timme och utan uppehåll "planterat rovor" spatserade jag åter in till morbror och förklarade att det bestämt var omöjligt. Morbror svarade: "Minns du inte att det först var svårt att lära sig stå på ett ben? Då kan du väl förstå att det skall vara ännu värre att lära sig att stå på inget. Ha du bara tålmod." Ja, ihärdig var jag, och att någon människa som var snäll kunde narras trodde jag var omöjligt, så jag började mina övningar ånyo och fortsatte till dess det gjorde alltför ont.

En annan gång hade morbror skämtat med Carl Mörner och mig och livligt skildrat sina vedermödor: han hade fått så mycket pengar att

han icke själv fick plats på sitt rum på sjukhuset. Han bad oss komma med var sin stor säck och bära bort åtminstone något av de besvärliga penningarna. Carl och jag började genast våra försök att anskaffa säckar. Hos morfars lyckades det oss så småningom, men vi fingo endast var sin liten s.k. kryddpåse av tyg. Våra förberedelser hade redan tagit två dagar och nu återstod att få någon som följde oss, och vi lyckades till slut få vår gamla, alltid sura barnjungfru Lovisa med oss till sjukhuset. Min lilla syster Anna fick också följa med. När vi kommo till sjukhuset mötte vi flera kandidater. De undrade naturligtvis vart de tre små barnen skulle hän och började fråga ut oss. Carl och jag upplyste dem beredvilligt att vi voro på väg till "rike morbror" och tillade att det var synd om honom ty han fick knappt plats själv i sitt rum. Kandidaterna följde oss ända fram till morbrors dörr; de ville nog se utgången av vårt besök. Morbror öppnade själv och blev mycket, men icke glatt överraskad av vårt besök. Han hade glömt bort alltsammans. Naturligtvis fann han sig likväl i situationen och förklarade att vi dröjt så länge att han icke kunnat vänta på oss utan samma dag på f.m. låtit två stadsbud skotta ut alla penningarna genom fönstret och sedan köra bort dem i en kärra. Vi letade under alla möblerna; men icke en slant funno vi. Jag ville då gå ut och peta i jorden nedanför fönstret, men det ville icke morbror, utan han gav oss i stället vad han hade på sig av småpenningar. Det var bara 34 öre och därtill borde vi nog dela dem i tre delar, ty lilla Anna var ju med, ehuru hon icke gjort ett smack nytta.

Detta var första gången jag började tvivla på att en mig närstående talade sanning. Det var synd att narras, och morbror var snäll, det visste jag. Jag grubblade länge efteråt på den saken.

Morbror Thore och morbror Robert voro nog lika kvicka, och historierna om dem båda äro kanske lika många. Men morbror Thore berättade sina historier bättre och var mer road härav. Morbror Robert liksom strödde omkring sig kvickheter i korta yttranden, några egentliga "historier" talade han sällan om. Som exempel kan tjäna ett svar som han gav gamla Lotta. Han satt vid middagsbordet hos morfars

och skubbade sig. Lotta frågade: "Vad felas kandidaten?" Morbror svarade: "Kära Lotta, inte felas det någonting, det är snarare för mycket!"

Morbror promoverades till med. dr 1868 och blev docent i praktisk medicin. Samma år företog han en 10 månaders studieresa utomlands och vistades därvid huvudsakligen i Wien. Under tjänstgöringen där å Allgemeines Krankenhaus demonstrerade professorn en gång ett, som han framhöll synnerligen intressant fall och uppmanade studenterna att själva lyssna på patienten och iakttaga de för sjukdomen utmärkande ljuden. Alla de studerande förklarade sig tydligt höra dem, endast morbror sade sig till allmän häpnad icke kunna iakttaga någonting. Sedan professorn övervunnit sin förvåning över denna stora okunnighet lyssnade han själv på den sjuke och fann att morbror haft rätt, ty en omflyttning av patienter hade ägt rum, och en annan sjuk befann sig bädden.

En gång under samma vistelse i Wien mottog morbror ett telegram från Sverige på vilket adressen blivit förvanskad till Allgemeines Trinkenhaus. Det nådde dock adressaten och väckte naturligtvis kamraternas stora munterhet.

På dessa båda anekdoter bygger en dikt av Gunhild Almén (för lång att här återge), som hon överlämnade till Signe Fries (Hammarskjöld) på hennes 21-årsdag tillsammans med ett smycke, som Robert skänkt sin favoritsyster Sanna vid återkomsten från Wien 1868. Hon tecknar här ett ungdomsporträtt av sin morbror, där hon framhåller hans självständighet och kritiska sinne men också hans levnadsglädje, spiritualitet och popularitet bland kamraterna. Det är en bild som säkert länge var den gängse inom slakten.

Morbror Robert brukade under 1880- och början av 90-talet så gott som varje år företaga långa och ytterligt kurirartade utrikes resor. Dessa förberedde han dock den föregående vintern synnerligen omsorgsfullt genom studier av resehandböcker. Han genomför på detta sätt de flesta

av Europas länder och han iakttog själv och observerade mycket trots den svindlande farten.

Trots sitt stora nöje av resor var han mycket litet språkkunnig. Han hade latinet, som han grundligt kunde, till nödankare och rådbråkade de främmande ord han kunde, oberoende av till vilket språk de hörde. Helst sökte han undvika det lands språk där han vistades för att ej utsätta sig för sakkunnig kritik. En gång då han besökte moster Sally under hennes vistelse i Schweiz hade han själv beställt sig diligensplats för resa genom något av bergspassen där. Efteråt bad han dock moster Sally för säkerhetens skull kontrollera om det var riktigt klart med platsen, ty "människan hade haft så svårt att förstå". Moster utförde uppdraget och mottogs på biljettkontoret med stor tacksamhet, ty - förklarades det - där hade varit en alldeles konstig herre, som talat ett språk de aldrig hört förut, och de hade ej fattat vad han menat.

Även inom Sverige var morbror mäktiga berest och det fanns icke en svensk stad som han ej sett. På dessa sina ilfärder brukade han oftast ha sällskap med sin barndomsvän Edvard von Krusenstjerna ("Krusis"), ömsom statsråd, ömsom generaldirektör.

Morbror Thore sade en gång helt bekymrad till mig: "Ack om Krusis snart ville avgå från civilministerposten så att han ej längre hade fria järnvägsresor" - morbror Robert hade som järnvägsläkare stående fria biljetter - "ty det är en skandal så de flacka". Jag svarade: "Ingen hjälp. Ett av Krusis första åtgöranden, som statsråd var att tillförsäkra f.d. civilministrar fria resor på statens järnvägar". Morbror Thore suckade då: "Då finns intet hopp". Faktum är att han var verkligt bekymrad, ty när K. och morbror voro tillsammans voro de alltid så muntra och högljudda att alla måste beskåda dem.

En gång då vår familj var i Strömstad kom morbror på besök till oss. Vi intogo vår vanliga måltid på "Laholmen" och hade innerligt roligt åt vår kvicke morbror, skrattsalvorna avlöste varandra och även de övriga gästerna kunde ej dölja sin munterhet. Följande dag ursäktade oss min

bror Tore - som var mera korrekt - för värden, men denne svarade: "Det är bara bra, ty då publiken har så roligt glömmer den att anmärka på maten".

Morbror Robert bosatte sig 1869 i Göteborg som praktiserande läkare. (Senare bodde familjen i eget hus, Hvitfeldtsplatsen n:r 4.) Hans enskilda praktik var synnerligen omfattande och han var av både patienter och kollegor allmänt avhållen och uppbur, detta icke minst på grund av sitt muntra och humoristiska lynne. Då han kom på sjukbesök var det som om en stark vindil rusade genom rummet. En gammal trotjänarinna i min farbror Alfreds familj ansåg dock att hon aldrig nog utförligt hann beskriva sina krämpor, och hon brukade därför sticka ett finger genom knapphållet på hans rock för att hålla honom kvar - i hennes tycke - tillräckligt länge.

Morbror hade under årens lopp en mängd olika läkaruppdrag. Själv torde han ha skattat järnvägsläkarebefattningen högst, då med den följde fria resor på alla Sveriges statsbanor och han - som förut påpekats - hade ett verkligt resebegär. Då han i bland led av sömnlöshet lade han en kappsäck i sängen som huvudkudde för att sova bättre, d.v.s.. tro sig resa. Han var även mycket intresserad av överläkarskapet vid Försäkrings AB Svea.

Morbror brukade själv säga, att det var Göteborgs fattigstugegummor som skapat hans stora praktik. I sin människovälvilja månade han på alla vis om gummorna och lyssnade till deras krämpohistorier. De å sin sida spred sedan hans lov runt staden. Han sade en gång: "Med praktik skall man börja nerifrån eller uppifrån men icke i mitten".

En gång kom en av jungfrurna in och sade att det var bud från en "madam Nilsson" på Haglunds hotell och bad doktorn genast komma dit. Det var Christina Nilsson, som trodde sig känna en aning till heshet. Morbror som var mycket musikalisk - han spelade vad som helst efter gehör men hade varit för lat att i ungdomen sköta sina pianolektioner så han kunde knappt noterna - lät henne provsjunga stycke efter stycke,

njöt oerhört och förklarade slutligen att hon lugnt kunde resa till Stockholm och hålla sina utlovade konserter.

Morbror blev genast från början mycket populär i Göteborg. Hans kvickhet och hans välvilja voro nog härtill huvudorsak, men det att han var morfars son bidrog också mycket. På den tiden - Högskolan existerade ej då - var den s.k. lärdomen svagt representerad. Med rikedomar och rikemans barn var den goda staden däremot fullt förtrogen. Morbror ansågs som en avläggare av lärdomen och fick därigenom en position.

En mycket framstående svampkännare var han förvisso - vad de högre svamparna beträffar antagligen den främste i landet. Han ombesörjde jämte morbror Thore det fortsatta utgivandet av morfars stora verk "Icones selectae Hymenomycetum nondum delineatorum" och publicerade själv åtskilliga skrifter, framför allt om Göteborgstraktens svampflora. Liksom morfar och morbror Thore var han en mästare i behandlingen av latinska språket.

Morbror var i tur och ordning ledamot, sekreterare, ordförande och hedersledamot av Göteborgs läkaresällskap. Vidare var han ledamot av Vetenskaps- och vitterhetssamhället i Göteborg, Göteborgs stadsfullmäktige och hälsovårdsnämnd, styrelseledamot för Göteborgs högskola, ordf. (1890-97) i styrelsen för Göteborgs stadsbibliotek m.m.

Jag var som ung ett par gånger rätt länge gäst i morbrors hem. Det roade mig att iakttaga, hur sinsemellan olikartade de personer voro som beundrade honom. Ja, en del av dessa ej blott beundrade honom, de blevo nästan till påhäng. Andra hade sin glädje i att ge honom presenter. Så t.ex. kom en av dessa vänner och sade: "Jag har alltid önskat mig en sådan här klocka, och nu skulle jag så gärna vilja ge dig denna". Att märka är, han sade ej "ge dig en likadan". Jag tror ej han ansett sig kunna köpa någon för egen del.

Genom all denna beundran blev morbror nog bortskämd, men tack vare sin godhjärtenhet stötte han sällan människor ifrån sig.

Morbror gifte sig 1872 med Sofia Elisabet Bergman f. 12/4 1853. Hon var dotter till stadsmäklaren i Göteborg Gustaf Leonard Bergman och Betty Rosa Ekström.

Elisabet var ovanligt vacker men inte särskilt utrustad på huvudets vägnar. Hon var däremot sällsynt tålig både psykiskt och fysiskt, sann och pliktrogen. Hon hade ett gott omdöme och goda skolkunskaper. Hon levde helt för sin man och deras många barn, hemmet var hennes värld. Umgängesliv var henne en plåga, men morbror skulle nog gärna sett att hon oftare följt honom på fester och tillställningar samt velat att hon uppträtt i elegantare toaletter, även om hon alltid var väl och omsorgsfullt klädd. Kanske det för dem båda varit bättre om hon varit mera ute i sällskapslivet, ty hon blev rätt mycket lämnad ensam hemma. Men om man betänker att hon hade nio barn, som hon alla ammade ett helt år, hade hon oftast laga förfall.

Då barnen voro små följde hon dem i deras arbete; jag vill minnas att hon t.o.m. hjälpte Lennart med hans läxor genom att förhöra dem. Olyckan var att hon beundrade morbror och hans goda huvud så starkt att hon också ansåg hans barn sig överlägsna och lät dem känna sitt övertag.

Att i köpmansstaden Göteborg på den tiden uppfostra rika pojkar tror jag var mer än vanligt svårt; de ansågo sig från begynnelsen som herrar. Så t.ex. var Elisabets bror Gustaf sedan han fyllt 12 år icke ens på julaftnarna med familjen utan levde sitt uteliv. Två av mina manliga kusiner på fars sida gingo alldeles under, också de uppvuxna i Göteborg.

Elisabet blev med åren varmt religiös, men hon talade aldrig om sina åsikter och var icke dömande över andra.

Jag var många gånger som vuxen gäst hos morbror och Elisabet både i hemmet i Göteborg och på deras sommarställe. Jag var mycket fästad vid morbror men höll likväl mer av Elisabet. Som barn beundrade jag henne, hennes utseende, hennes plikt känsla och hennes tysta tålighet. Min beundran växte med åren till vänskap och verklig tillgivenhet. Hon förvaltade väl de pund hon fått. Att barnen tidigt växte henne över huvudet var nog ett fel som mer var deras än hennes.

Morbrors originalitet tog hos barnen form av vurmär för de mest olika saker, och varje vurm betraktades av familjen som yttring av kvickhet. (Linnea utgjorde dock ett undantag.) Pojkarna hade som specialitet att känna stadens alla katter; de kunde springa vilka vägsträckor som helst för att taga reda på, var en ny katt bodde. Lennart förde register över Statsbanornas lok, person och lastvagnar och visste i vilket tågsätt de voro i bruk o.s.v. Då barnen blevo större växte de alldeles Elisabet över huvudet, och morbror saknade jämnhet och allvar att inverka på dem. Sitt skolarbete måste de dock ha skött, så det gick utan avbrott.

Ett sympatiskt drag visade de större barnen i det att de äldsta med verklig kärlek togo sig an var sin av de yngre syskonen: Linnea-Arne, Thore-Vera, Harald-Signe.

I hemmet var morbror alltid glad, utom då han kände särskild oro för någon patient, man då talade han oavbrutet om denna sin oro för patienterna. Han deltog med sina patienter även i deras privata bekymmer, icke minst då det gällde deras ekonomi och sökte ordna för dem med platsar och lån genom sina många bekanta.

Våren 1893 dog deras då yngsta barn Vera, och Elisabet sörjde henne nästan sjukligt. Hon hade varit allas deras favorit, alldeles olik de andra barnen, ljus och blåögd. Nästan på dagen ett år efter Veras död föddes Signe, och efter hennes födelse blev Elisabet aldrig riktigt frisk igen. Hon insjuknade i början av 1895 i - som det slutligen konstaterades - njurlidande. Min mor for i mars ner för att söka vara dem till någon hjälp; morbror var alldeles tillintetgjord. Elisabet genomgick en

operation och fördes på sommaren till Marstrand. Den 2/8 1895 slutade Elisabets lidande. Hon begrovs på Östra begravningsplatsen i Göteborg, där sedan morbror och tre av deras söner äro begravda.

Efter Elisabets död återvann morbror aldrig sinnets spänstighet, och än mer nedtryckt blev han efter sonen Bertils hastiga död 14/3 1897. Bertil var det av barnen för vilket Elisabet alltid hyst största oron. Syskonen beundrade honom. Han hade den största energin och begåvningen av dem.

I slutet av 1898 nedlade morbror sin praktik i Göteborg och i början på det följande året flyttade han till Upsala, där 3 av sönerna studerade vid universitetet och de två yngsta gingo i skola och omhändertagits av Elisabets syster Hilda, gift med bibliotekarien Claes Annerstedt. Lilla Signe tog han med sig. Efter ett par år flyttades hon dock till Stockholm för att gå i skola där.

Morbror bodde dessa år vid Öfre Slottsgatan i huset n:r 14 C och ägnade sig till en början åt botaniskt författarskap samt deltog i förarbetena till Svenska Akademiens ordbok. Han var även verksam inom Upsala läkareförening (v. ordf. 1901-02).

Så småningom blev morbrors hälsa dock sämre, och under de sista åren av sin levnad var han en psykiskt och fysiskt bruten man och hemföll även åt morfinmissbruk.

Han avled, av lunginflammation, den 18 juni 1908. Efter jordfästning i Upsala begravdes han å Göteborgs Östra begravningsplats i samma grav som sin hustru och de förut avlidna barnen.

Som en komplettering av ovanstående anteckningar skall här återgivas ett par utdrag ur en minnesruna över Robert Fries. Den är författad av sekreteraren i Göteborgs läkaresällskap dr Otto Livijn och finnes införd i Göteborgs Handels- och Sjöfartstidning 19/1 1909.

” -- Hvad han under en 40-årig läkarebana värkat står ännu - åtminstone hos den äldre generationen - i lifligt och tacksamt minne. Och det fanns många förutsättningar för att han skulle få det stora uppsving ban fick som läkare. Hans mångsidiga begåfning och hans stora kunskaper... den stora omfattningen av hans vetenskapliga skriftställarevärksamhet, hans lifliga intresse för läkekonstens utöfvande och framgång, men först och sist hans personlighet - allt detta utgjorde mäktiga faktorer härtill. Som få hade han också förmåga att fästa sitt klientels tillgifvenhet vid sin person och afvinna detsamma dess fullaste förtroende.

Och till detta bidrogo icke endast kunskaper och begåfning. Det var i första rummet hans goda, hans varma hjärta, hans vänsälla sinne, hans förmåga att ingifva lugn och tröst åt dem, som behöfde hans hjälp - en förmåga beroende på hans nästan aldrig svikande goda lynne. Sin egen ljusa syn på tingen intvingade han - så att säga - hos de sjuka och, om den satsen är sann, att kroppens hälsa tar inflytande af själens, så var förvisso Robert Fries rätte mannen vid sjuksängen.

Att klientelet under sådana förhållanden skulle innerligt och varmt fästas vid honom var ju naturligt; och lätt förklarligt var också det stora och hjärtevarma deltagande som ägnades honom då han en gång under de senare åren af sin Göteborgsvistelse drabbades af en plötslig och stor familjesorg. Den kamrat som i dag ristar hans runa hörde honom under tårar utbrista: "Har jag verkligen förtjänat så mycken tillgifvenhet!"

-- För oss kamrater var Robert Fries ... alltid först och sist kamraten, den hjärtevarme gode vännen. Gällde det allvarsting under dagens id,

gällde det ett godt råd, en upplysning af hans rika erfarenhet, genast var Fries färdig att dela med sig af det han själf visste, det han ansåg rätt och riktigt. Då modet ibland tröt hos den unge, där var Fries färdig att med sin lefnadsljusa uppfattning gifva en gladare, en ljusare syn på förhållandena. Hans lifsglädje, hans strålande lynne som väl ibland kunde nedslås, aldrig helt brytas, det var kanske det som gjorde att Robert Fries intog sin höga rangplats i kamratkretsen. --- Efter slutade officiella sammanträden. vid de gladare samkvämen efteråt intog han själfvallet den styrande platsen i gladt lag. Och historieberättandets mästare skördade jublande bifall från tacksamt auditorium. När han då förde spiran, låtande skämtets och glädjens, kanske stundom också något allvarets ord, såsom glädjens krydda, spela fram, var han en lefvande illustration till skaldens mångsjungna ord

”Än lefver hos oss den gamle studenten,
Gladare nästan än fordom han var,
Hissar ännu med fröjd
Ungdomens vikingaflagg".